

PARTER

Klagande

1. Glenn Björne
Fundersed 4345
242 94 Hörby

2. Ninna Björne
Fundersed 4345
242 94 Hörby

Motpart

Miljönämnden i Landskrona kommun
Stadshuset
261 80 Landskrona

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Skåne läns beslut 2018-10-10 i ärende nr 505-29698-2018, se bilaga 1

SAKEN

Föreläggande att avlägsna avfall från fastigheten Tuna 32:3 i Landskrona kommun

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen undanröjer Miljönämnden i Landskrona kommuns beslut den 7 maj 2018 (dnr 2017-000690/33 och 2017-000690/34) såvitt avser vite.
2. Mark- och miljödomstolen fastställer nämndens föreläggande i övrigt med den av länsstyrelsen beslutade ändringen, dvs. att tiden för när föreläggandena senast ska ha efterföljts är tre månader efter att nämndens beslut vunnit laga kraft.

BAKGRUND

Miljönämnden i Landskrona kommun (nämnden) beslutade den 7 maj 2018 (dnr 2017-000690/33 och 2017-000690/34) att förelägga Ninna Björne och Glenn Björne, för den avslutade verksamheten Björnes gårdsbutik Handelsbolag som har bedrivits på fastigheten Tuna 32:3, att vidta följande åtgärder:

1. All synlig plast på fastigheten ska samlas upp och lämnas till godkänd mottagare.
2. All gödsel, även det som ligger i stuka och ströbädd, som finns på fastigheten ska avlägsnas och tas omhand på godtagbart sätt med hänsyn till miljön.
3. Den plast som eventuellt blir synlig i samband med att gödsel börjar avlägsnas ska samlas upp och lämnas till godkänd mottagare av plasten.

Nämnden föreskrev också att samtliga punkter ska vara åtgärdade senast tre månader efter att beslut har tagits emot och att miljöförvaltningen ska informeras efterhand som punkterna har åtgärdats.

I besluten angav nämnden bland annat att ”Ovanstående är ett föreläggande som riktar sig till Ninna Björne och Glenn Björne”.

Besluten förenades med vite om åtgärderna inte genomförs inom förelagd tid enligt följande:

- punkten 1: 5 000 kr,
- punkten 2: 30 000 kr och
- punkten 3: 10 000 kr.

Länsstyrelsen i Skåne län (länsstyrelsen) ändrade efter överklagande, beslut endast på så sätt att förelagda åtgärder ska vara åtgärdade tre månader efter att nämndens beslut vunnit laga kraft.

Ninna Björne och Glenn Björne har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Ninna Björne och Glenn Björne yrkar att mark- och miljödomstolen med ändring av länsstyrelsens beslut ska undanröja detsamma på samtliga punkter. Till stöd för sitt yrkande vidhåller klagandena vad de anfört tidigare samt tillägger i huvudsak följande.

Nämnden har fått information från mäklaren om att de anser att de har fullgjort städning av fastigheten. Den uppfattningen har de också framfört vid nämndens inspektion den 22 maj 2017.

Det framgår av köpekontrakt daterat den 2 december 2016, vilket bifogas överklagandet, att köparen har godtagit fastighetens skick (§ 16). Gödsel utgör fast egendom och tillhör fastigheten. Vad gäller lös egendom, exempelvis plast, ska sådan egendom bortforslas i den mån den lösa egendomen inte ingår i köpet (§ 11 st. 2). Om så inte sker äger köparen bortforsla egendomen på säljarens bekostnad eller tillgodogöra sig egendomen.

Innan köpekontrakt ingicks förekom skriftväxling mellan köpare och säljare via mäklaren angående bland annat gödsel, vilken bifogas överklagandet. Där framgår att de (Ninna Björne och Glenn Björne) och köparen av fastigheten har avtalat om att två stora tält med plasttak och gödsel ska stanna på fastigheten. Köparen har accepterat genom att skriva ”ok”. Köparen har således önskat behålla två tält samt gödsel för att kunna använda själv. Bortforsling och städning enligt avtalet har fullgjorts.

De har, i enlighet med köparens önskemål, överlåtit till köparen att, i den omfattning som är skälig, avhjälpa den återstående skada eller olägenhet för miljön

som deras verksamhet kan ha inneburit. Genom överlåtelsen har köparen åtagit sig att tillse att avfallet hanteras på ett godtagbart sätt.

Såvitt angår plasten framför de att det är fråga om polyetenplast som inte avger några skadliga ämnen. Vidare är den enda synliga plast som fanns på fastigheten från ligghallen, det vill säga plast som tillhör taket på de två stora tälten. Sådan plast avlägsnas lämpligen vid avlägsnande av tälten.

Nämnden motsätter sig att länsstyrelsens beslut ändras och anför följande.

Det har inte framkommit något i ärendet som ändrar förutsättningarna för beslutet. Det stämmer inte att den enda synliga plast som finns på fastigheten kommer från taket på ligghallen. Vid inspektionen på fastigheten konstaterades att det finns bitar av plast, bland annat plast från ensilagebalar, över stora delar av fastigheten, inte bara i ligghallen. All sorts plast, förutom biologiskt nedbrytbar plast, kan om det sprids till omgivande mark och vatten ha en negativ inverkan på miljön.

Ninna Björne och Glenn Björne invänder bland annat följande. De delar inte nämndens påståenden och vidhåller därför tidigare framförda argument.

Fastigheten har en areal om 14 700 m² och bestod till största delen av betesmark. Foderhanteringen skedde i anslutning till stallen och där samlades även ensilageplasten upp. Att påstå att merparten av fastigheten var fyllt av plast är helt fel. De har på alla sätt försökt tillmötesgå köparens krav och anser att de slutstädat fastigheten långt utöver vad de hade avtalat om.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen bedömer att Ninna Björne och Glenn Björne är att se som verksamhetsutövare avseende den numera avslutade verksamheten på fastigheten Tuna 32:3 (jfr Mark- och miljööverdomstolens dom den 7 september 2017 i mål M 9231-16).

I första hand är det den som bedriver eller har bedrivit en verksamhet som bär ansvaret för att avhjälpa skador som verksamheten har orsakat. En förvärvare av en fastighet kan dock ha ett subsidiärt ansvar för att avhjälpa skador. Av praxis framgår att förvaring av avfall som någon annan än fastighetsägaren placerat på en fastighet inte utan vidare kan medföra ett ansvar för fastighetsägaren. Det måste tillkomma någon omständighet för att fastighetsägaren ska kunna göras ansvarig, till exempel att fastighetsägaren accepterat verksamheten. En annan omständighet som skulle kunna medföra ett ansvar kan vara att fastighetsägaren vid förvärvet av fastigheten upptäckt att det förvarades avfall på den eller borde ha upptäckt det (se t.ex. MÖD 2006:63). Av förarbetena till miljöbalken framgår dock att en fastighetsägare ansvarar först efter en verksamhetsutövare och att det saknar betydelse om verksamhetsutövaren inte längre driver verksamheten beroende på att verksamheten har överlåtits eller lagts ned (se prop. 1997/98:45 del 2 s. 273).

Av utredningen i målet framgår att den avslutade verksamheten har gett upphov till kvarlämnad plast och gödsel på fastigheten. Mark- och miljödomstolen bedömer att avfallet utgör en risk för förorening av mark och vatten. Vidare torde plasten innebära en olägenhet för människor och djur som vistas i naturen.

Av nämndens beslut den 7 maj 2018 framgår att den nya ägaren av fastigheten Tuna 32:3 till miljöförvaltningen lämnat uppgifter om att Ninna Björne och Glenn Björne inte har fullgjort städningen efter avslutad verksamhet. Den nya fastighetsägaren har beskrivit att det finns plast och gödsel kvar på fastigheten.

Mark- och miljödomstolen bedömer att det inte har framkommit annat än att Ninna Björne och Glenn Björne har faktisk och rättslig möjlighet att följa ett föreläggande om att avlägsna avfallet på aktuell fastighet. Nämnden har därför haft fog för att utfärda föreläggande med stöd av 26 kap. 9 § miljöbalken. Vad som reglerats civilrättsligt mellan Ninna Björne/Glenn Björne och köparen av fastigheten Tuna 32:3 föranleder ingen annan bedömning. Föreläggandena bedöms inte vara mer ingripande av nödvändigt.

Avlägsnandet av avfallet ska enligt länsstyrelsens beslut ske tre månader efter att kommunens beslut har vunnit laga kraft, vilket får ses som en skälig tid.

Att förena föreläggandena med vite är skäligt då tidigare föreläggande inte har efterkommit. Vitesbeloppen framstår som skäliga. Enligt 3 § sista meningen lagen (1985:206) om viten ska, om vite föreläggs flera personer gemensamt, dock ett särskilt belopp fastställas för var och en av dem. Solidariskt ansvar får inte förekomma, vilket uppkommer redan i det fall att flera personer namnges men endast ett vitesbelopp sätts ut (se Mark- och miljööverdomstolens dom den 18 juni 2014 i mål M 2539-14).

Nämndens beslut såvitt avser vite ska undanröjas eftersom vitesbelopp inte uttryckligen har fastställts för var och en av Ninna Björne och Glenn Björne. I övrigt ska föreläggandena fastställas med den ändring som länsstyrelsen har gjort.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 18 mars 2019.

Urban Lund

Mats Käll

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Urban Lund, ordförande, och tekniska rådet Mats Käll. Föredragande har varit tingsnotarien Mikkaela Fridell.

Kontakt
Rättsenheten
010-224 16 60 (exp)

Ninna & Glenn Björne
Fundershed 4345
242 94 Hörby

VÄXJÖ TINGSRÄTT
4:2

F.d.d.g.
INKOM: 2018-11-13
MÅLNR: M 5437-18
AKTBIL: 2

Överklagande av kommuns om föreläggande att avlägsna avfall från fastigheten Tuna 32:3, Landskrona kommun

Beslut

Länsstyrelsen ändrar det överklagade beslutet endast på så sätt att förelagda åtgärder ska vara åtgärdade tre månader efter att kommunens beslut vunnit laga kraft. Länsstyrelsen avslår överklagandet i övrigt.

Redogörelse för ärendet

Det överklagade beslutet

Miljönämnden i Landskrona kommun beslutade den 7 maj 2018 (delegationsbeslut dnr 2017-000690/33) att:

1. All synlig plast på fastigheten ska samlas upp och lämnas till godkänd mottagare.
2. All gödsel, även det som ligger i stuka och ströbädd, som finns på fastigheten ska avlägsnas och tas omhand på godtagbart sätt med hänsyn till miljön.
3. Den plast som eventuellt blir synlig i samband med att gödsel börjar avlägsnas ska samlas upp och lämnas till godkänd mottagare av plasten.

Samtliga punkter ska vara åtgärdade senast tre månader efter att detta beslut tagits emot. Miljöförvaltningen ska informeras efterhand som punkterna har åtgärdats.

Ovanstående är ett föreläggande som riktar sig till Ninna Björne (personnummer 19550904-3989) och Glenn Björne (personnummer 19511108-4116) för den

avslutade verksamheten Björnes gårdsbutik Handelsbolag (organisationsnummer 969641-0522) som bedrivits på fastigheten Tuna 32:3 i Landskrona stad.

Beslutet förenas med vite om åtgärderna inte genomförs inom förelagd tid, enligt följande:

Punkten 1: Femtusen konor (5000 kr)

Punkten 2: Trettiotusen kronor (30 000 kr)

Punkten 3: Tiotusen kronor (10 000 kr)

I beslutet anfördes i övrigt bl.a. följande. Verksamheten Björnes gårdsbutik har bedrivits på fastigheten Tuna 32:3 men är nu såld och verksamheten på fastigheten är avslutad. Den tidigare verksamheten har bedrivit djurhållning, av framförallt getter, och tillverkning av getost där avfall i form av bland annat ensilageplast och gödsel har uppkommit. Brister i avfallshanteringen har noterats av miljöförvaltningen redan under tiden då verksamheten pågick. Nu har verksamheten avslutats och fastigheten sålts, men det finns fortfarande avfall kvar på fastigheterna som härrör från den avslutade verksamheten. Miljöförvaltningen bedömer att det avfall som verksamheten lämnat efter sig riskerar att spridas till omgivande mark och vatten där det kan ha en negativ påverkan på människors hälsa och miljön. Ni har tidigare blivit förelagda om att vidta åtgärder för att avlägsna avfall i form av plast och gödsel från fastigheten Tuna 32:3, men dessa har ännu inte blivit genomförda. Miljöförvaltningen bedömer därför att det är skäligt att förena kraven på åtgärder med vite och att vitesbeloppen är rimliga med hänsyn till kostnaden för att avlägsna avfallet.

Den 4 april 2017 inkom ett klagomål från en granne om att det placerats en större hög med ensilageplast blandat med gödsel på fastigheten Tuna 25:12. Med anledning av det inkomna klagomålet skickade miljöförvaltningen den 5 april 2017 information om klagomålet till Ninna Björne och Glenn Björne. Den 7 april 2017 inkom uppgifter från Ninna och Glenn där det framkom att de håller på att städa fastigheten Tuna 32:3 efter försäljning av den fastigheten och att de har placerat en hög med ensilageplast blandat med jord på Tuna 25:12 (som de fortfarande äger) tillfälligt. De informerar om att de har för avsikt att sortera ut plasten för att kunna lämna in den. Grannen tog sedan tillbaka sitt klagomål. Den nya fastighetsägaren, Richard Gronvius, kom den 2 maj 2017 in med uppgifter till miljöförvaltningen om att Ninna och Glenn Björne inte har fullgjort städningen efter avslutad verksamhet på fastigheten Tuna 32:3. Den nya fastighetsägaren beskriver och visar bilder, via mejl, att det finns plast och gödsel kvar på fastigheten. Miljöförvaltningen får information från mäklaren om att de tidigare fastighetsägarna anser att de har fullgjort sin städning av fastigheten. På Tuna 32:3 finns ett bostadshus samt mindre stallbyggnad och en båghall med plastöverdrag. På fastigheten har Ninna Björne och Glenn Björne

tidigare bedrivit en verksamhet, Björnes gårdsbutik, i form av ett mindre lantbruk med en djurhållning främst bestående av getter samt haft tillverkning och försäljning av egenproducerad getost och getmjölksprodukter. Den 22 maj 2017 gör miljöförvaltningen en inspektion på fastigheten. Vid inspektionen är Ninna och Glenn Björne på plats på Tuna 25:12 där de håller på att sortera ut plasten för att lämna in den till återvinning. Vid samtal med Ninna och Glenn Björne beskriver de att de anser att de har gjort klart den städning som de enligt avtal med de nya fastighetsägarna skulle göra. De förklarar att de nya ägarna vill ha kvar den stora gödselhögen för att använda som jord och att de inte har kunnat ta bort gödsel i de gamla boxarna eller båghallen eftersom de nya ägarna sagt att de vill ha kvar boxarna och båghallen. De meddelar att de ska ta bort hela högen med plast på Tuna 25:12 men att de inte har för avsikt att göra något mer på Tuna 32:3. Vid inspektionen på Tuna 32:3 noteras att det ligger en hel del mindre bitar av ensilageplast runt om på marken på fastigheten och att det ligger gödsel kvar i gamla boxar med en del plast inblandat. I båghallen ligger en bädd med halm och gödsel där det finns en hel del plast inblandat. Den mesta plasten på fastigheten ser ut att finnas runt båghallen och där ligger även en del stora bitar av plast. I den nordöstra kanten av fastigheten finns en större gödselhög som består av getspillning med mycket strö inblandat, men det finns även en del plast i gödselhögen. Den 6 juli 2017 beslutade miljöförvaltningen om krav på åtgärder där avfallet på fastigheten skulle avlägsnas från Tuna 32:3. Ärendet överklagades till Länsstyrelsen som ändrade beslutet endast på så sätt att förelagda åtgärder enligt punkt 1 i det beslutet skulle ske senast en månad efter delgivning av Länsstyrelsens beslut. Åtgärder enligt punkt 1 i beslutet skulle därmed vara vidtagna senast den 5 november 2017. Åtgärder enligt punkt 2 och 3 i beslutet skulle vara vidtagna senast den 19 januari 2018. Enligt beslutet skulle miljöförvaltningen informeras efterhand som åtgärderna vidtagits. Ingen information om åtgärder har inkommit till miljöförvaltningen. Vid kontakt med nuvarande fastighetsägare meddelade de att det inte vidtagits några åtgärder på fastigheten. Den 24 januari 2018 beslutade miljöförvaltningen om krav på åtgärder att vid vite avlägsna avfallet från fastigheten. Ninna och Glenn Björne hämtade inte ut beslutet och beslutet har ännu inte kunnat delges på rätt sätt. Beslutet togs då om och riktar sig till Ninna respektive Glenn Björne som personligt ansvariga för den verksamhet som bedrivits i det numera avregistrerade handelsbolaget Björnes gårdsbutik.

Överklagandet

Ninna och Glenn Björne har överklagat beslutet och yrkar, såsom det får förstås, att det upphävs. De anför därvid bl.a. följande. De har samlat ihop all ensilageplast och kört till godkänd anläggning. I de utsatta partierna, vid grindhål där det varit mycket lerigt, har de i princip silat jorden ner till 4 dm djup. De har plockat och rensat och kört det som kommit fram. Den plast som ligger runt båghallen tillhör hallens takkonstruktion och tas lämpligen bort vid ett eventuellt takbyte. I köpeavtalet står

klart och tydligt att Richard Gronvius har köpt båghallarna inklusive gödsel. Vilket framgår av p. 21 i bifogat avtal, som är ett tillägg till köpeavtalet. Hade inte det blivit avtalat på det sättet hade de givetvis kört undan gödseln och låtit lantbrukaren som de hade avtal med, plöja ner den. Nu anser de att gödseln tillhör Richard Gronvius och om det finns problem i samband med det så får man vända sig till honom. Den ensilageplast som eventuellt blir synlig i samband med att man planterar i hallen får tas omhand då. Ensilageplasten har haft en tendens att hopa sig efter det att LSR slutade att ta emot plasten och insamlingen har varit vid tidpunkter då de haft som mest att göra i företaget. All ensilageplast är nu bortforslad till godkänd anläggning. De sålde fastigheten den 2 december 2016 till Richard Gronvius som berättade att han hade för avsikt att bygga upp en botanisk trädgård och var väldigt angelägen om att få behålla all gödsel vilket även står inskrivet i köpeavtalet. De anser att gödseln tillhör Richard Gronvius och bifogar kopia på handlingen som styrker det.

Skäl för beslutet

Enligt 2 kap. 3 § miljöbalken (1998:808), MB, ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd utföra de skyddsåtgärder, iakttä de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Detta krav gäller enligt 2 kap. 7 § MB i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla det. Vid en sådan bedömning ska särskilt nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått beaktas jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder.

Enligt 2 kap. 8 § MB ska alla som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller vidtagit en åtgärd som medfört skada eller olägenhet för miljön ansvarar till dess skadan eller olägenheten har upphört för att denna avhjälpas i den omfattning det kan anses skäligt enligt 10 kap.

Enligt 15 kap. 11 § MB ska den som innehar avfall se till att avfallet hanteras på ett sätt som är godtagbart med hänsyn till människors hälsa och miljö.

Enligt 26 kap. 9 § MB får en tillsynsmyndighet i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av miljöbalken ska följas.

Enligt 26 kap. 14 § MB får beslut om förelägganden eller förbud förenas med vite.

Länsstyrelsen gör följande bedömning.

Enligt miljöbalken ansvarar den som bedriver eller har bedrivit en verksamhet som på något sätt förorenat mark också för att städa upp marken. Det är ostridigt i

ärendet att Ninna och Glenn Björne är att betrakta som ansvariga verksamhetsutövare för det numera avregistrerade handelsbolaget Björnes gårdsbutik som tidigare bedrivits på den aktuella fastigheten. Frågan i det aktuella ärendet är huruvida de fullgjort sina skyldigheter vad gäller uppstädning av fastigheten när verksamheten avslutades och fastigheten såldes. Nämnden har vid genomfört tillsynsbesök funnit att det på aktuellt område finns kvar såväl plast som gödsel på den aktuella fastigheten. Länsstyrelsen instämmer i nämndens bedömning att plast och gödsel som lämnats kvar på fastigheten härrör från den tidigare bedrivna verksamheten och att den riskerar spridas till omgivande mark och vatten där det kan ha en negativ inverkan på människors hälsa och miljön. Det är således ett befogat krav att plast och gödsel omhändertas.

Klagandena har anfört att köparen av fastigheten även har övertagit det gödsel som finns kvar på platsen. Länsstyrelsen har i tidigare ärende (505-21581-2017) tagit ställning till den till överklagandet bifogade handlingen som påstås ska visa överenskommelsen mellan säljare och köpare avseende övertagande av gödsel. Länsstyrelsen fann då bl.a. att handlingen inte tycks utgöra något tydligt ömsesidigt undertecknat köpeavtal samt att det framgår att säljaren ansvarar för att städa upp ensilageplast. Länsstyrelsen finner inte att det har framkommit något i det aktuella ärendet som föranleder en annan bedömning i frågan än vad som då gjordes. Klagandena kan inte anses ha visat att det gödsel som finns kvar på fastigheten ska tas över av köparen eller att den på fastigheten avslutade verksamheten ska fortsättas på något sätt av köparen och att denne därmed skulle övertagit ansvaret för denna.

Nämndens föreläggande avseende avlägsnande av all gödsel och kvarvarande ensilageplast på fastigheten är därmed befogat. Länsstyrelsen finner med hänsyn till vad som framkommit att det inte kan anses orimligt att uppställa de krav som kommunen har beslutat. Beslutet kan inte heller ses som mer ingripande än nödvändigt. Vad klagandena har anfört medför ingen annan bedömning. Vad avser frågan om vite anser länsstyrelsen att det finns skäl för att förena beslutet med vite då tidigare beslut inte efterlevts. Länsstyrelsen anser även att vitesbeloppet är skäligt.

Överklagandet ska därmed avslås. Länsstyrelsen ändrar det överklagade beslutet endast på så sätt att förelagda åtgärder ska vara åtgärdade tre månader efter att kommunens beslut vunnit laga kraft.

Detta beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt, se nedan.

Johan Björkenstam
Länsassessor

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Expedition till:

Landskrona kommun, miljönämnden

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om ni vill överklaga Länsstyrelsens beslut ska ni skriva till Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt. Överklagandet ska dock skickas till skane@lansstyrelsen.se eller till Länsstyrelsen Skåne, Rättsenheten, 205 15 Malmö.

Av överklagandet ska framgå vilket beslut ni överklagar (ange diarienummer) och hur ni vill att beslutet ska ändras. Ni bör också tala om varför ni anser att beslutet ska ändras. Uppge namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress. Om ni har handlingar eller annat som ni anser stöder er uppfattning bör ni skicka med detta.

Länsstyrelsen måste ha fått ert överklagande inom tre veckor från den dag ni fick del av beslutet. Överklagande från part som företräder det allmänna ska ha kommit in inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades. Annars kan överklagandet inte tas upp till prövning. Om förenklad delgivning tillämpas gäller istället de regler som informerats om i samband med bekräftelsen på överklagandet.

Behöver ni veta mer om hur ni ska göra kan ni kontakta Länsstyrelsen, tfn 010-224 16 60 (exp.).

För information om hur Länsstyrelsen Skåne behandlar personuppgifter, se www.lansstyrelsen.se/dataskydd

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.